

#Hashtags, @mentions en 280 tekens: welke Tweede Kamerleden gebruiken dit het meest?

Een onderzoek naar de Twitteractiviteit van Tweede
Kamerleden

Bachelorscriptie Politicologie

Naam: Esmee de Winter

Studentnummer: 1844407

Opleiding: Politicologie

Eerste lezer: Dr. Tim A. Mickler

Tweede lezer: Dr. Simon Otjes

**Universiteit
Leiden**

Instituut Politieke
Wetenschap

Inhoudsopgave

Inleiding.....	1
Literatuurreview	2
Methode.....	8
<i>Operationalisatie.....</i>	<i>9</i>
Resultaten	11
Conclusie	2
Literatuurlijst	2

Inleiding

Politieke partijen worden vaak bekritiseerd voor de steeds verdere verwijdering van de maatschappij, het onvermogen tot het organiseren en integreren van politieke debatten, en de sterke oriëntatie naar overheidsbesluiten (Voerman & Boogers, 2008, p. 199). De communicatie van parlementsleden naar burgers ging eerst via de traditionele media. Burgers kunnen via deze traditionele media niet direct reageren op de aangeboden informatie. Hierdoor kunnen burgers het gevoel krijgen dat de politieke partijen steeds verder verwijderd van hen staan. Echter, de opkomst van sociale media heeft gezorgd voor een nieuw tijdperk van parlementaire communicatie. Facebook, Twitter, of andere sociale media worden in toenemende mate gebruikt in de politieke arena en bij verkiezingscampagnes (Kruikemeier et al., 2015, p. 4). Parlementsleden kunnen via deze nieuwe media snel en gemakkelijk een groot publiek bereiken en kunnen op deze manier direct communiceren met burgers zonder tussenkomst van journalisten (Kruikemeier et al., 2015, p. 4; Scherpereel et al., 2018, p. 45). Zo zei Geert Wilders, partijleider van de populistische partij ‘Partij voor de Vrijheid’ (PVV), in een interview met de omroep WNL dat hij Twitter een geweldig instrument vindt. Hij kan zijn boodschap rechtstreeks bij zijn publiek krijgen, zonder dat hij gestoord wordt door niet altijd vriendelijke journalisten (zie ‘Hoe Wilders via Twitter de revolutie voorbereidt’ door van de Wiel, 2017). Doordat Twitter een toegankelijk medium voor iedereen is, is het voor burgers makkelijk om politieke informatie en meningen te verzamelen en uit te wisselen. Twitter maakt het mogelijk om de meningen en discussies van parlementsleden te volgen. Hierdoor ontstaat er een groter bewustzijn onder burgers rondom politieke partijen en parlementsleden.

Naast de directe communicatie die het biedt, kan het actief gebruik maken van sociale media leiden tot meer voorkeursstemmen voor parlementsleden (Spierings & Jacob, 2014, p. 228). Diverse onderzoeken laten zien dat er een positief verband is tussen het hebben van sociale media en het aantal stemmen dat een parlements lid krijgt na de verkiezingen. Parlementsleden die beschikken over sociale media zouden meer stemmen krijgen dan parlementsleden die niet beschikken over sociale media (Gibson & McAllister, 2011; Spierings & Jacobs, 2014). Parlementsleden kunnen zich dus via Facebook, Twitter, of andere websites promoten om de kans dat ze herkozen worden, en zo de door hun opgestelde doelen behalen, te vergroten (Ausserhofer & Maireder, 2013, p. 293; Graham et al., 2014, p. 768; Heitshusen et al., 2005, p. 33; Kruikemeier et al., 2015, p. 4; Umit, 2017a, p. 94).

Hoewel Twitter aan populariteit heeft gewonnen, weten we nog relatief weinig over de achtergrondkenmerken van parlementsleden die actief zijn op Twitter. Het is vrij onbekend om welke redenen parlementsleden Twitter inzetten en om welke redenen juist niet. Om te achterhalen welke parlementsleden actief zijn op Twitter en welke juist niet, is de volgende onderzoeksvraag opgesteld:

‘Wat verklaart de Twitteractiviteit van parlementsleden?’

In de scriptie zullen de belangrijkste factoren uit het debat rondom de Twitteractiviteit van parlementsleden onderzocht worden, namelijk: partijideologie, populisme, electorale (on)zekerheid, senioriteit, partijgrootte, leeftijd, en geslacht. Deze factoren zullen allereerst aan de hand van de bestaande literatuur besproken worden. De bestaande literatuur zal met elkaar vergeleken worden en hieruit worden de verwachtingen voor het onderzoek opgesteld. Deze verwachtingen leiden tot zes hypothesen die de Twitteractiviteit van parlementsleden zouden kunnen verklaren. De hypothesen die opgesteld zijn, worden aan de hand van de casus Tweede Kamerleden getoetst. Huidige onderzoeken naar de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden nemen niet alle belangrijke factoren van het debat rondom Twitteractiviteit van parlementsleden mee in hun onderzoek (Vergeer & Hermans, 2013; Spierings & Jacobs, 2019). Daarnaast is het onderzoek voornamelijk gericht op de inhoud van tweets van Tweede Kamerleden, en niet op de daadwerkelijke Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden (Graham et al., 2014; Kruikemeier et al., 2018). Hierdoor is er nog relatief weinig kennis over de achtergrondkenmerken van Tweede Kamerleden die actief zijn op Twitter. De tijdsperiode die onderzocht wordt is 22 april 2019 tot en met 6 mei 2019. Doordat deze tijdsperiode tussen de vorige Tweede Kamerverkiezing van 2017 en de volgende Tweede Kamerverkiezing van 2021 in zit, kan de echte Twitteractiviteit van de parlementsleden onderzocht worden. De resultaten van het onderzoek zijn in strijd met de resultaten van de besproken literatuur. Enkel populisme blijkt een belangrijke invloed te hebben op de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden.

Literatuurreview

Parlementsleden waren in eerste instantie terughoudend over het gebruik van Twitter. Websites en Twitteraccounts werden onderhouden door de politieke partijen en niet door parlementsleden zelf. Hierdoor was het lastig om te onderzoeken welke parlementsleden er gebruik maakten van

Twitter. Echter, rond het jaar 2010 kwam hier verandering in. In plaats van een account dat onderhouden wordt door de partij, hebben steeds meer parlementsleden een eigen Twitteraccount (Kruikemeier, 2015, p. 6). De kosten van het gebruik van Twitter zijn laag en het is een toegankelijk medium. Parlementsleden kunnen via hun eigen Twitteraccounts naast politiek gerelateerde zaken, ook persoonlijke zaken delen met hun kiezers. Hiermee proberen ze sympathie bij hun kiezers op te wekken waardoor ze meer stemmen kunnen genereren (Small, 2010, p. 40). Door de stijgende activiteit op Twitter door parlementsleden, is er een toenemende hoeveelheid aan literatuur over dit onderwerp. Onderzoek naar Twitteractiviteit was in eerste instantie voornamelijk gericht op parlementsleden uit de Verenigde Staten. In de loop der tijd is het onderzoek naar Twitteractiviteit van parlementsleden ook naar andere landen verschoven (Jungherr, 2014, p. 1).

Onderzoek naar de factoren die bepalen of parlementsleden wel of niet actief zijn op Twitter, is in veel gevallen aan de hand van een case study, een cross-sectional study, of een vergelijkende analyse uitgevoerd. Internationaal onderzoek laat zien dat partijideologie, electorale (on)zekerheid, senioriteit, partijgrootte, populisme, leeftijd, en geslacht belangrijke factoren zijn die de Twitteractiviteit van parlementsleden kunnen beïnvloeden (Gibson & McAllister, 2015; Jackson & Lilleker, 2011; Klein & Umit, 2016; Lassen & Brown, 2011; Umit, 2017a; Umit, 2017b).

De partijideologie kan ervoor zorgen dat parlementsleden actiever zijn op Twitter. Sudulich (2009), die de e-campagnes van 33 Europese politieke partijen heeft onderzocht, concludeerde dat linkse partijen in meerdere Europese landen meer geneigd zijn om effectieve en directe instrumenten te gebruiken voor onlinecampagnes. Deze instrumenten bevorderen de uitwisseling van meningen en interacties tussen de centrale partij en het electoraat (Sudulich, 2009, p. 14). Echter, linkse partijen promoten collectieve actie. Hier zou dus verwacht kunnen worden dat parlementsleden van linkse partijen als geheel communiceren naar de kiezers toe, en minder gebruik maken van individuele Twitteraccounts om te communiceren. In tegenstelling tot de linkse partijen, zijn de liberale partijen meer gefocust op individuele vrijheid, waardoor parlementsleden op een meer vrije en individuele manier communiceren met het electoraat. De liberale partij zou minder controle uitoefenen op de manier waarop parlementsleden omgaan met sociale media (Vergeer & Hermans, 2013, p. 403-404). In de scriptie wordt er verwacht dat parlementsleden van liberale partijen actiever zijn op Twitter dan parlementsleden van linkse partijen.

Hypothese 1: Parlementsleden van liberale partijen zijn actiever op Twitter dan parlementsleden van linkse partijen.

De literatuur over de invloed van populisme op de Twitteractiviteit van parlementsleden is niet eenduidig. Spiering en Jacobs (2019) geven aan dat partijleden van populistische partijen bedenkelijk zullen zijn over hun Twitteractiviteit. Populistische partijen zijn vaak sterk gecentraliseerd en hebben een sterk gecontroleerde partijorganisatie. De sociale media, en dus ook Twitter, kunnen een bedreiging vormen voor gecentraliseerde partijen doordat ze partijleden toelaten om een directe relatie op te bouwen met de partij en mogelijk een grote groep volgers kunnen bereiken. Bovendien kunnen tweets interne conflicten van populistische partijen blootleggen, die zich als een lopend vuurtje kunnen verspreiden (Spiering & Jacobs, 2019, p. 154). Partijleden van populistische partijen zijn volgens Caiani en Parenti (2009) en Gibson en McAllister (2015) juist actiever op Twitter dan partijleden van niet-populistische partijen. Caiani en Parenti zien een algemene trend van partijleden van populistische partijen die steeds actiever worden op het Internet. Via het Internet proberen zij onder andere politieke consensus te zoeken (Caiani & Parenti, 2009, p. 286). Door de anonimiteit die Twitter kan bieden aan gebruikers bij het verkrijgen en het uitwisselen van informatie, zouden partijleden van populistische partijen actiever zijn op Twitter. Daarnaast omzeilt de nieuwe media de oude traditionele media, waarvan de populistische partijleden denken dat het hun boodschap negeert of vervormt (Gibson & McAllister, 2015, p. 531). Doordat er een verschuiving plaatsvindt onder partijleden van populistische partijen die zich meer op sociale media begeven, wordt er in de scriptie verwacht dat partijleden van populistische partijen actiever zijn op Twitter dan partijleden van niet-populistische partijen.

Hypothese 2: Parlementsleden van populistische partijen zijn actiever op Twitter dan parlementsleden van niet-populistische partijen.

Het effect van electorale (on)zekerheid op de Twitteractiviteit van parlementsleden is in meerdere internationale onderzoeken onderzocht (Klein & Umit, 2016; Umit, 2017a, Umit, 2017b). Sommige parlementsleden hebben meer zekerheid over hun zetel dan andere parlementsleden. Als parlementsleden niet zeker zijn of ze een zetel zullen bemachtigen, wordt elke stem voor hen steeds belangrijker. Doordat elke stem steeds belangrijker wordt, communiceren parlementsleden met een electorale onzekerheid meer naar hun kiezers toe (Umit, 2017b, pp. 764-765). Electorale zekerheid kan er dus voor zorgen dat parlementsleden

minder communiceren naar hun kiezers toe. Parlementsleden die al meerdere malen zijn herkozen, kunnen meer aandacht besteden aan andere doelen dan ervoor te zorgen dat ze weer herkozen worden (Klein & Umit, 2016, p. 279). Doordat parlementsleden met electorale zekerheid minder geneigd zijn om te communiceren naar hun kiezers toe, is de kans groot dat zij ook minder actief zullen zijn op Twitter. De verwachting is dat parlementsleden met electorale onzekerheid actiever zullen zijn op Twitter. Door actiever te zijn op Twitter, kunnen zij de kans vergroten dat ze herkozen zullen worden (Umit, 2017a, p. 98).

Hypothese 3: Parlementsleden met electorale onzekerheid zijn actiever op Twitter dan parlementsleden met electorale zekerheid.

De senioriteit, i.e. het aantal jaren dat een parlements lid heeft gediend als parlementaire vertegenwoordiger, kan invloed hebben op de Twitteractiviteit van parlementsleden (Umit, 2017b, p. 768). Meer ervaren parlementsleden zijn vaak minder actief op Twitter dan nieuwe parlementsleden. Meer ervaren parlementsleden hebben meestal al een persoonlijke reputatie opgebouwd naar hun kiezers. Zij hoeven zich minder te bewijzen en dit vermindert de aandacht voor services en communicatie naar de kiezers toe. In tegenstelling tot meer ervaren parlementsleden, hebben nieuwe parlementsleden vaak nog geen persoonlijke reputatie opgebouwd naar hun kiezers toe. Hierdoor moeten zij zich meer bewijzen en duidelijker hun standpunten aangeven (Heitshusen et al., 2005, p. 37; Vergeer & Herman, 2013, p. 413; Umit, 2017b, p. 765). Daarnaast zijn over het algemeen de nieuwe parlementsleden meer comfortabel met het Internet en de nieuwe technologieën. Doordat zij, in tegenstelling tot de meer ervaren parlementsleden, hier meer comfortabel mee zijn, maken zij er ook meer gebruik van maken (Lassen & Brown, 2011, p. 425). De kans bestaat dat de populariteit van Twitter als parlementair communicatiemiddel zal toenemen als de nieuwe parlementsleden de meer ervaren parlementsleden gaan vervangen (Umit, 2017b, pp. 771-772). De verwachting is dus dat meer ervaren parlementsleden minder actief zijn op Twitter dan nieuwe parlementsleden.

Hypothese 4: Nieuwe parlementsleden zijn actiever op Twitter dan meer ervaren parlementsleden.

De Twitteractiviteit van parlementsleden kan ook afhangen van de grootte van hun partij. Gibson & McAllister (2015) geven aan dat parlementsleden van kleinere partijen actiever zullen zijn op Twitter. Grote partijen beschikken vaak over meer middelen om hun partijleden

te helpen bij het communiceren naar de kiezers toe. Zij kunnen voor persoonlijke websites voor hun partijleden zorgen, zodat de partijleden zelf minder kosten hebben om te communiceren naar hun kiezers. Parlementsleden kunnen op deze manier hun kans om herkozen te worden vergroten. Als parlementsleden hun kansen om herkozen te worden vergroten door te communiceren naar hun kiezers, halen partijen hier ook hun voordelen uit (Umit, 2017b, p. 766). Naast individuele berichten die een parlements lid verspreid, is een parlements lid ook een broadcaster van de idealen van de partij. Door als partij voor persoonlijke websites te zorgen, kunnen de partijleden ook beter de idealen van de partij naar buiten brengen (Ward et al., 2007, pp. 211-212). Echter, niet alle partijen hebben dezelfde middelen om partijleden te steunen met de communicatie naar hun kiezers toe. Parlementsleden van grotere partijen zullen zich meer richten op persoonlijke websites om kiezers naar zich toe te trekken dan via Twitter. Doordat kleinere partijen over minder financiële middelen beschikken, zullen zij meer gebruik maken van de gratis sociale media. Parlementsleden van kleinere partijen zouden dus actiever zijn op Twitter om kiezers naar zich toe te trekken (Gibson & McAllister, 2015, pp. 529-530). In de scriptie wordt er verwacht dat parlementsleden van kleinere partijen meer tweeten dan parlementsleden van grotere partijen, omdat zij meer aangewezen zijn op de gratis sociale media door het gebrek aan financiële middelen.

Hypothese 5: Parlementsleden van kleinere partijen zijn actiever op Twitter dan parlementsleden van grotere partijen.

Leeftijd wordt als een belangrijke factor gezien die de Twitteractiviteit van parlementsleden kan beïnvloeden. Oudere parlementsleden maken minder gebruik van de nieuwe media technologieën, zoals Facebook of Twitter. In tegenstelling tot de jongere parlementsleden, zijn zij vaak minder verbonden met de nieuwe media. Daarnaast behoren de kiezers van de oudere parlementsleden over het algemeen tot dezelfde leeftijdscategorie als het desbetreffende parlements lid. Er is dus een kans dat deze kiezers dezelfde disconnectie hebben met de nieuwe media als de oudere parlementsleden. Doordat de kiezers van oudere parlementsleden vaak niet op sociale media zoals Twitter zitten, voelen oudere parlementsleden minder de urgentie om te communiceren via de nieuwe media. Hierdoor zijn oudere parlementsleden over het algemeen minder actief op Twitter dan jongere parlementsleden (Vergeer & Hermans, 2013, p. 405). Peterson (2012) geeft aan dat jongere parlementsleden actiever zijn op Twitter, omdat zij meer verweven zijn met de nieuwe media dan de oudere parlementsleden. De jongere parlementsleden stellen zich meer open voor alle mogelijke communicatiemiddelen om hun

politieke support te vergroten. Tevens zijn zij opgegroeid in een tijdperk van technologische voordelen, wat zich vertaalt in een hoger sociale media gebruik (Peterson, 2012, pp. 433-437). Bovendien kan ook hier beargumenteerd worden dat over het algemeen de kiezers van jongere parlementsleden tot dezelfde leeftijdscategorie behoren als de jongere parlementsleden. De kiezers zullen actiever zijn op Twitter, waardoor de jongere parlementsleden de noodzakelijkheid voelen om via de nieuwe media te communiceren en hun standpunten te verkondigen. De verwachting is dat jongere parlementsleden actiever zijn op Twitter dan oudere parlementsleden.

Hypothese 6: Jongere parlementsleden zijn actiever op Twitter dan oudere parlementsleden.

De literatuur is nog niet eenduidig of geslacht invloed heeft op de Twitteractiviteit van parlementsleden. Vergeer en Hermans (2013) geven aan dat geslacht geen invloed heeft op de Twitteractiviteit van parlementsleden (Vergeer & Hermans, 2013, p. 413). Hemphill et al. (2013) vonden een significant verschil in de activiteit van Twitter tussen mannen en vrouwen. Zij concluderen dat vrouwen minder actief zijn op Twitter dan mannen (Hemphill et al., 2013, p. 881). Jackson en Lilleker (2011) geven echter aan dat geslacht wel een invloed heeft op de Twitteractiviteit. Voornamelijk vrouwelijke parlementsleden in de leeftijdscategorie van 35-54 jaar zijn het meest waarschijnlijk om veel te tweeten (Jackson & Lilleker, 2011, pp. 95). Vrouwen kunnen het idee hebben dat zij als minder geschikt worden gezien om leiding te geven. Door deze assumptie besteden vrouwelijke parlementsleden meer tijd aan het communiceren van hun beslissingen naar hun kiezers toe (Cormack, 2016, p. 635). Ondanks dat Vergeer en Hermans geen empirisch bewijs hadden gevonden voor de invloed van geslacht op de Twitteractiviteit van parlementsleden, wordt er in de scriptie wel verwacht dat geslacht een invloed heeft op de Twitteractiviteit en dat vrouwelijke parlementsleden actiever zijn op Twitter dan mannelijke parlementsleden.

Hypothese 7: Vrouwelijke parlementsleden zijn actiever op Twitter dan mannelijke parlementsleden.

Methode

De onderzoeksvraag wordt aan de hand van een case study onderzocht. Een case study kan begrepen worden als een intensief onderzoek van een bepaalde casus, zodat een grotere groep of casussen begrepen kunnen worden (Gerring, 2011, p. 6). Bij een case study wordt een brede probleemstelling onderzocht, waardoor het onderzoek open blijft staan voor mogelijk nieuwe inzichten. Doordat een case study een intensief onderzoek is van een bepaalde casus, kunnen er veel details verkregen worden die door andere onderzoeksontwerpen minder makkelijk verkregen kunnen worden. De verzamelde gegevens zijn vaak een stuk diepgaander en rijker dan via andere experimentele ontwerpen kan worden gevonden (Gerring, 2011, p. 15). Daarnaast kan een case study helpen om bestaande ideeën uit eerdere onderzoeken te herzien en nieuwe hypotheses op te stellen die met vervolgonderzoek kunnen worden getoetst (Gerring, 2011, p. 9). De reden dat er voor een case study is gekozen en niet voor een cross-case study, is dat een case study voornamelijk gefocust is op de verschillen binnen een casus. Een cross-case study is veelal gericht op de verschillen tussen casussen (Gerring, 2011, p. 6). In de scriptie is er aandacht voor de verschillen binnen de casus, namelijk de uiteenlopende Twitteractiviteiten van Tweede Kamerleden. Door het onderzoeken van een enkele casus, kunnen de causale implicaties van de theorie getest worden (Gerring, 2011, p. 13).

De casus zal in de scriptie de Tweede Kamerleden zijn. Er zijn meerdere onderzoeken gedaan naar de Twitteractiviteit van parlementsleden tijdens de verkiezingscampagnes (Gibson & McAllister, 2015; Graham et al., 2016; Kruikemeier et al., 2014; Nuernbergk & Conrad, 2016; Spierings & Jacobs, 2019; Umit, 2017b; Vergeer & Hermans, 2013). Deze onderzoeken laten zien dat de Twitteractiviteit van parlementsleden over het algemeen hoger is tijdens de verkiezingscampagnes. De tijdsperiode waarin de tweets geteld werden is 22 april 2019 tot en met 6 mei 2019. Voor deze tijdsperiode is gekozen, omdat het tussen de vorige Tweede Kamerverkiezing van 15 maart 2017 en de volgende Tweede Kamerverkiezing op 17 maart 2021 in zit. Doordat het tussen de twee verkiezingen in zit, hebben de verkiezingscampagnes geen invloed op de Twitteractiviteit van de Tweede Kamerleden. De ‘echte’ Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden kan op deze manier onderzocht worden, zonder invloeden van verkiezingscampagnes. Hierdoor kunnen goed de achtergrondkenmerken van de Nederlandse politieke twitteraars onderzocht worden en kan het duidelijk worden welke kenmerken de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden verhogen.

Operationalisatie

Afhankelijke variabele (de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden): Om de Twitteractiviteit van de Tweede Kamerleden te meten, worden alle Twitteraccounts van de Tweede Kamerleden van de huidige zittende partijen onderzocht.¹ Van de 150 Tweede Kamerleden hebben er 144 een Twitteraccount (96%).² Voor elk Tweede Kamerlid is er in de onderzochte tijdsperiode bijgehouden hoeveel de desbetreffende Tweede Kamerlid heeft getweet. Door het aantal tweets van Tweede Kamerleden te tellen, kan de Twitteractiviteit van de Tweede Kamerleden in de tijdsperiode van 22 april tot en met 6 mei gemeten worden. Naast het aantal tweets dat een Tweede Kamerlid heeft geplaatst, worden ook het aantal retweets (i.e. een bericht van iemand anders op je eigen Twitter plaatsen) bijgehouden. Door naast de tweets, ook de retweets mee te nemen in het onderzoek, kan er verklaard worden of de opgezette onafhankelijke variabelen een invloed kunnen hebben op het aantal tweets en retweets van Tweede Kamerleden, waardoor de achtergrondkenmerken van de Nederlandse politieke twitteraars achterhaald kunnen worden.

Partijideologie (H1): De ideologie van een partij wordt bepaald aan de hand van de data die verzameld is door de dataset Comparative Manifesto Data. Deze dataset heeft de ideologie van politieke partijen op een schaal van -100 tot 100 gemeten. Ondanks dat de dataset de ideologie van de politieke partijen meet, en niet van de individuele parlementsleden, wordt toch deze dataset gebruikt. Op dit moment zijn er nog geen datasets beschikbaar die de ideologie van individuele parlementsleden heeft gemeten. Hierdoor wordt voor dit onderzoek de ideologie van de desbetreffende politieke partij gekoppeld aan het individuele parlements lid.

Populisme (H2): Populistische partijen zijn gebaseerd op de tegenstelling tussen de heersende klasse en het volk. Ze hebben vaak een radicaaldemocratische overtuiging, waarbij ze volks-centristisch en anti-elitistisch zijn. De ideologie gaat in tegen de heersende structuur van macht en de dominante ideeën van de waarden van de maatschappij. Ze proberen de macht terug te geven aan het volk. Politiek moet gebaseerd zijn op de algemene wil van het volk, wat ze zien als een homogene eenheid. Hierdoor geven populistische partijen ook de voorkeur aan een directe democratie. Daarnaast hebben populistische partijen vaak een sterke weerzin tegen de

¹ De huidige politieke partijen in de Tweede Kamer zijn: Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), Partij voor de Vrijheid (PVV), Christen-Democratisch Appèl (CDA), Democraten 66 (D66), Socialistische Partij (SP), Groenlinks (GL), Partij van de Arbeid (PvdA), ChristenUnie (CU), Partij voor de Dieren (PvdD), 50PLUS, DENK, Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP), en Forum voor Democratie (FvD).

² De Tweede Kamerleden die geen account hebben zijn: Tony van Dijck (PVV), Sietse Fritsma (PVV), Simon Geleijnsne (50PLUS), Barry Madlener (PVV), Lilianne Ploumen (PvdA), en Ronald van Raak (SP).

invloed die ongevraagd van buiten de eigen groep naar binnen komt (Abts & van Kessel, 2015, pp. 609-610). In de Tweede Kamer zitten er drie populistische partijen, namelijk de Partij voor de Vrijheid (PVV), de Socialistische Partij (SP) en Forum voor Democratie (FvD) (Lucardie & Voerman, 2011, p. 1074). De onafhankelijke variabele populisme zal gedichotomiseerd worden, waar 1 niet-populistisch en 2 populistisch betekent.

Electorale (on)zekerheid (H3): De electorale (on)zekerheid van een Tweede Kamerlid is gebaseerd op de plek van de Tweede Kamerleden op de kandidatenlijst in aanvang voor de Tweede Kamerverkiezing van 2017. De plek van de Tweede Kamerleden op de kandidatenlijsten voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2017 kan gevonden worden op de websites van de desbetreffende politieke partijen (zie ‘Definitieve kandidatenlijst Tweede Kamerverkiezing 2017’ door Kiesraad). Om te bepalen welke Tweede Kamerleden electoraal zeker of electoraal onzeker zijn, zal er gekeken worden naar het aantal zetels dat de partijen na de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 hebben behaald.³ Een derde van het aantal behaalde zetels in 2017 bepaalt de grens voor de electorale onzekerheid.⁴ Tweede Kamerleden die onder de grens van een derde van de kandidatenlijst van 2017 zitten, kunnen electorale onzekerheid ervaren. Doordat zij minder hoog op de kandidatenlijst staan, is er een kans dat zij niet opnieuw een zetel kunnen bemachtigen. Electorale (on)zekerheid wordt gedichotomiseerd, waar 1 electorale zekerheid betekent en 2 electorale onzekerheid.

Senioriteit (H4): De senioriteit van Tweede Kamerleden wordt gemeten aan de hand van het aantal jaren dat een Tweede Kamerlid in het parlement zit. Hoeveel jaren een Tweede Kamerlid in de Tweede Kamer zit, kan gevonden worden op de website van de Tweede Kamer (zie ‘Alle Kamerleden’ door Tweede Kamer der Staten-Generaal). Deze website geeft een overzicht van de anciënniteit van de Tweede Kamerleden.

Partijgrootte (H5): Er wordt een onderscheid gemaakt tussen grote partijen en kleinere partijen. Als een politieke partij meer dan 10 zetels heeft, wordt de partij als groot gezien. Onder de grote partijen vallen de VVD met 33 zetels, de PVV met 20 zetels, het CDA met 19 zetels, D66 met 19 zetels, GL met 14 zetels, en de SP met 14 zetels. De PvdA met 9 zetels, de CU met 5 zetels, de PvdD met 5 zetels, 50PLUS met 4 zetels, de SGP met 3 zetels, DENK met 3 zetels, en de FvD met 2 zetels worden gezien als de kleinere partijen, omdat zij minder dan 10 zetels

³ De VVD had 33 zetels behaald, de PVV 20 zetels, CDA 19 zetels, D66 19 zetels, GL 14 zetels, SP 14 zetels, PvdA 9 zetels, CU 5 zetels, PvdD 5 zetels, 50PLUS 4 zetels, SGP 3 zetels, DENK 3 zetels, en de FvD 2 zetels.

⁴ De electorale onzekerheid begint bij de VVD vanaf plek 22, voor de PVV vanaf plek 13, de CDA vanaf plek 13, D66 vanaf plek 13, SP vanaf plek 9, GL vanaf plek 9, PvdA vanaf plek 6, CU vanaf plek 3, PvdD vanaf plek 3, 50PLUS vanaf plek 3, SGP vanaf plek 2, en voor DENK en de FvD vanaf plek 1.

hebben. De partijgrootte wordt ingevoerd als een dichotome variabele, waar 1 een kleine partij betekent en 2 een grote partij.

Leeftijd (H6): Het aantal oude Tweede Kamerleden neemt af, en het aantal jonge Tweede Kamerleden neemt toe. Dit komt onder meer door de verlaging van de leeftijd waarop iemand kan worden gekozen: vanaf 1963 25 jaar, vanaf 1983 18 jaar (zie ‘Leeftijd Tweede Kamerleden’ op parlement.com). De jongste Tweede Kamerlid is van de D66-fractie, namelijk Rens Raemakers met 28 jaar. De oudste Tweede Kamerlid is Martin van Rooijen van de 50PLUS-fractie, met 76 jaar (zie ‘Leeftijd Tweede Kamerleden’ op parlement.com). De leeftijd van Tweede Kamerleden is gecategoriseerd aan de hand van de leeftijdscategorieën die Jackson en Lilleker (2011) hebben opgesteld. Zij gebruiken de volgende leeftijdscategorieën: 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65+ (Jackson & Lilleker, 2011, p. 92). Van de onafhankelijke variabele is een dummy variabele gemaakt. De leeftijdscategorie 25-34 wordt als referentiecategorie gebruikt.

Geslacht (H7): De Tweede Kamer telt op dit moment 45 vrouwelijke Tweede Kamerleden (zie ‘Huidige vrouwelijke Tweede Kamerleden’ op parlement.com). De verwachting is dat deze vrouwelijke Tweede Kamerleden actiever zullen zijn op Twitter dan de mannelijke Tweede Kamerleden. Van geslacht is een dichotome variabele gemaakt, waar 1 man betekent en 2 vrouw.

Resultaten

Van de 150 Tweede Kamerleden, hebben er 144 een Twitteraccount (96%). Zoals gezien kan worden in Tabel 1, hebben de 144 Tweede Kamerleden in de desbetreffende tijdsperiode 1708 tweets getweet en 2122 tweets geretweet. In totaal hadden 19 Tweede Kamerleden 0 tweets getweet en 1 Tweede Kamerlid (Peter Kwint, SP) 156 tweets getweet. Het gemiddelde aantal tweets is 11,86. Van de 144 Tweede Kamerleden hebben er 11 niets geretweet. Eén Kamerlid (Edgar Mulder, PVV) had van 22 april tot en met 6 mei 231 tweets geretweet. Het gemiddelde aantal retweets was 14,74. Tweede Kamerleden retweeten over het algemeen dus meer dan dat zij zelf tweets plaatsen. De onafhankelijke variabelen zijn allen over de 144 Tweede Kamerleden gemeten. Doordat de variabelen populisme, electorale (on)zekerheid, partijgrootte, en geslacht zijn gedichotomiseerd, is er een minimum van 1 en een maximum van 2. De meest rechtse partij (SGP) bevindt zich op de links-rechtsschaal die van -100 tot 100 loopt, op 24,71. De meest linkse partij (50PLUS) bevindt zich op -31,11. De langstzittende Tweede Kamerlid

(Kees van der Staaij, SGP) heeft een senioriteit van 21 jaar als parlementaire vertegenwoordiger.

Tabel 1: Frequenties afhankelijke en onafhankelijke variabelen

	N	Minimum	Maximum
<i>Aantal Tweets</i>	1708	0	156
<i>Aantal Retweets</i>	2122	0	231
<i>Partijideologie</i>	144	-31,11	24,71
<i>Populisme</i>	144	1	2
<i>Electorale (on)zekerheid</i>	144	1	2
<i>Senioriteit</i>	144	1	21
<i>Partijgrootte</i>	144	1	2
<i>Leeftijd</i>	144	1	5
<i>Geslacht</i>	144	1	2

	Mean	Standard deviation
<i>Aantal tweets</i>	11,84	17,76
<i>Aantal retweets</i>	14,74	25,35
<i>Partijideologie</i>	-0,16	14,61
<i>Populisme</i>	1,22	0,417
<i>Electorale (on)zekerheid</i>	1,51	0,50
<i>Senioriteit</i>	4,71	4,25
<i>Partijgrootte</i>	1,80	0,40
<i>Leeftijd</i>	2,65	0,99
<i>Geslacht</i>	1,31	0,46

Voordat de resultaten die uit de lineaire regressieanalyse besproken worden, is er eerst getest op de assumpties van de lineaire regressieanalyse. De standardized residuals vallen binnen de richtlijnen (zie voor richtlijnen Field, 2009, p. 216). Er zijn twee casussen van de standardized residuals met een waarde boven de 3,29 ($|ZRE| > 3,29$). Deze twee outliers vormen echter geen reden tot zorg, doordat geen van de waarden voor Cook's distance groter zijn dan 1 (zie voor richtlijnen Field, 2009, p. 217). De outliers hebben geen grote invloed op de coëfficiënten en

hun standaardfouten in het model. Naast geen invloedrijke casussen, wordt de assumptie van homoscedasticiteit niet geschonden (zie voor richtlijnen Field, 2009, 149-152). De VIF-waarden van de variabelen mogen niet hoger dan 5 zijn (Field, 2009, 224-225). Daarnaast moeten de tolerance waarden boven de 0,2 liggen. Op basis van de VIF en tolerance waarden lijkt er in het model geen multicollineariteit te zijn. De tolerance waarden liggen voor alle variabelen boven 0,2 en de VIF-waarden liggen zeer dicht bij 1 ($VIF_{\max} = 1,428$). Doordat de twee outliers geen invloedrijke casussen zijn en de andere assumpties niet worden geschonden, kunnen de resultaten van het model vertrouwd worden.

Om te kijken of de afhankelijke variabele (de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden) verklaard kan worden door de onafhankelijke variabelen (partijideologie, populisme, electorale (on)zekerheid, senioriteit, partijgrootte, leeftijd, en geslacht), zullen deze variabelen getest worden via Ordinary Least Square (OLS). Voordat de onafhankelijke variabelen getest worden middels OLS, zal eerst een ANOVA test uitgevoerd worden die de eventuele impact meet van het lidmaatschap van een Tweede Kamerlid van een politieke partij op de Twitteractiviteit van een Tweede Kamerlid. ANOVA vergelijkt de gemiddelden als er meer dan twee groepen zijn. Daarnaast kijkt het naar de verhouding tussen de verschillen tussen groepen en de verschillen binnen groepen (Field, 2009, p. 350). De afhankelijke variabele meet hier de tweets en retweets van de Tweede Kamerleden. Er is een significant verschil tussen de politieke partijen in het gemiddelde aantal tweets en retweets van Tweede Kamerleden, $F(12, 131) = 2,17$, $p = 0,017$. Bij een bepaalde politieke partij zitten heeft dus invloed op de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden. Opvallend is dat de partijleden van de drie populistische partijen, PVV, SP, en FvD, gemiddeld genomen het meest hebben getweet en geretweet. De partijleden van de PVV hebben gemiddeld genomen 56 tweets getweet en geretweet, de partijleden van de SP hebben gemiddeld genomen 39 tweets getweet en geretweet en de partijleden van de FvD hebben gemiddeld genomen 32 tweets getweet en geretweet. Alleen de partijleden van de niet-populistische partij 50PLUS hebben gemiddeld genomen meer getweet en geretweet dan de partijleden van de SP en de FvD, namelijk met gemiddeld 55 tweets en retweets.

In tabel 2 zijn er drie modellen gepresenteerd. Het eerste model laat het lineaire verband zien tussen de tweets en retweets en de onafhankelijke variabelen, het tweede model laat het lineaire verband tussen de tweets en de onafhankelijke variabelen zien en het derde model laat het lineaire verband tussen de retweets en de onafhankelijke variabelen zien. In het eerste model wordt de variantie in de afhankelijke variabele voor 16,6% verklaard door het model. Doordat $b_0 = 16,58$, is het aantal tweets en retweets van een Tweede Kamerlid 17, als de onafhankelijke

variabelen gelijk zijn aan 0. De significantiewaarde van 0,433 toont aan dat de constante niet significant is, omdat deze waarde groter is dan 0,05.

De verwachting van partijideologie (H1) was dat parlementsleden van liberale partijen actiever zijn op Twitter dan parlementsleden van linkse partijen. Liberale partijen richten zich meer op een vrije en individuele manier van communiceren naar het electoraat. Linkse partijen zijn meer gericht op collectieve actie. Hierdoor zullen de parlementsleden van linkse partijen op een meer collectieve manier communiceren naar het electoraat en minder gebruik maken van een individueel Twitteraccount. 50PLUS wordt door de Comparative Manifesto Data aangewezen als de meest linkse partij. Echter, 50PLUS heeft na de PVV het hoogste gemiddelde van Twitteractiviteit. De SGP wordt door de Comparative Manifesto Data aangewezen als de meest liberale partij. Ondanks dat de SGP de meest liberale partij is en er verwacht werd dat de Tweede Kamerleden van de SGP het hoogste gemiddelde van Twitteractiviteit zouden hebben, heeft de SGP maar een gemiddelde Twitteractiviteit van 16,3 tweets en retweets. Het model ondersteunt deze bevindingen door te laten zien dat er geen statistisch significant verband is tussen het aantal tweets en retweets van Tweede Kamerleden en de partijideologie. Echter, er is wel een statistisch significant verband tussen het aantal tweets van Tweede Kamerleden en de partijideologie. Dit betekent dat Tweede Kamerleden van linkse partijen minder tweeten dan Tweede Kamerleden van liberale partijen. Dit geldt niet voor het aantal retweets. Tweede Kamerleden van linkse partijen retweeten niet minder dan Tweede Kamerleden van liberale partijen. De opgezette hypothese (H1) wordt dus verworpen.

De verwachting van populisme (H2) was dat parlementsleden van populistische partijen actiever op Twitter zouden zijn dan parlementsleden van niet-populistische partijen. Het model ondersteunt de opgezette hypothese, doordat de significantiewaarde kleiner is dan 0,05 ($p < 0,001$). Dit betekent dat er een significant verband is tussen populisme en de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden. Tweede Kamerleden van populistische partijen zijn actiever op Twitter dan Tweede Kamerleden van niet-populistische partijen. De twee outliers van de analyse komen van Tweede Kamerleden van de populistische partijen, namelijk; Edgar Mulder van de PVV met 231 retweets en Peter Kwint van de SP met 156 tweets. Naast de twee outliers, zijn de andere Tweede Kamerleden van populistische partijen ook beduidend actiever op Twitter dan Tweede Kamerleden van niet-populistische partijen. Enkel Theo Hiddema (FvD) en Michiel van Nispen (SP) zijn in de onderzochte tijdsperiode vrijwel niet actief geweest op Twitter. Opvallend is dat model 2 geen statistisch significant verband laat zien tussen populisme en het aantal tweets van Tweede Kamerleden. Doordat model 3 wel een statistisch significant verband laat zien tussen populisme en het aantal retweets van Tweede Kamerleden, kan er

geconcludeerd worden dat Tweede Kamerleden van populistische partijen meer retweeten dan Tweede Kamerleden van niet-populistische Tweede Kamerleden, maar niet meer tweeten dan niet-populistische Tweede Kamerleden. Spierings en Jacobs (2019) gaven aan dat partijleden van populistische partijen minder actief zijn op Twitter dan partijleden van niet-populistische partijen. Partijleden van populistische partijen zouden Twitter als een bedreiging kunnen zien, omdat Twitter een bedreiging kan vormen voor gecentraliseerde partijen doordat het partijleden toelaat om een directe relatie op te bouwen met de partij en mogelijk een grote groep volgers te bereiken. Echter, het model ondersteunt de bevindingen van Caiani en Parenti (2009) en Gibson en McAllister (2015), die aangaven dat partijleden van populistische partijen juist actiever zijn op Twitter dan partijleden van niet-populistische partijen. Partijleden van populistische partijen zien Twitter wellicht als een medium waarmee ze de oude traditionele media kunnen omzeilen, waarvan de populistische partijleden denken dat het hun boodschap negeert of vervormt.

De verwachting van electorale (on)zekerheid (H3) was dat parlementsleden die electoraal zeker zijn, minder actief zijn op Twitter. Parlementsleden met electorale zekerheid zijn er zeker over dat ze hun zetel behouden. Hierdoor kunnen zij meer aandacht besteden aan andere doelen dan ervoor te zorgen dat ze weer herkozen worden. De Twitteractiviteit van de Tweede Kamerleden in de onderzochte tijdsperiode liet geen verschil zien tussen de Tweede Kamerleden met electorale zekerheid en de Tweede Kamerleden met electorale onzekerheid. Tweede Kamerleden die bovenaan de kandidatenlijst alvorens de Tweede Kamerverkiezing van 2017 stonden, tweeten en retweeten over het algemeen net zo veel als Tweede Kamerleden die onderaan de kandidatenlijst staan. Wel was duidelijk te zien dat de fractievoorzitters beduidend minder tweeten en retweeten dan de andere Tweede Kamerleden. De enige uitzondering hierop is Geert Wilders, met 49 tweets en 77 retweets. Het model ondersteunt deze bevindingen. De significantiewaarde van 0,112 is groter dan 0,05, waardoor de opgezette hypothese (H3) wordt verworpen. Dit betekent dat electorale zekerheid geen statistisch significante invloed heeft op de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden. Ondanks dat de onderzoeken van Klein en Umit (2016) en van Umit (2017a, 2017b) aantoonde dat electorale zekerheid de Twitteractiviteit van parlementsleden vermindert, is er geen significant verband tussen electorale zekerheid en de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden. Echter, het model geeft wel aan dat Tweede Kamerleden 10,32 tweets of retweets minder plaatsen als zij 1 plek stijgen op de kandidatenlijst van Tweede Kamerverkiezingen.

De verwachting van senioriteit (H4) was dat de Twitteractiviteit van meer ervaren parlementsleden minder zou zijn dan de Twitteractiviteit van nieuwe parlementsleden. Meer

ervaren parlementsleden hebben vaak al een persoonlijke reputatie opgebouwd naar hun kiezers toe. Dit vermindert de aandacht voor services en communicatie naar de kiezers. Echter, de meer ervaren Tweede Kamerleden tweeten en retweeten niet minder dan de nieuwe Tweede Kamerleden. Nico Drost (CU) is nog maar net actief in de Tweede Kamer en heeft in de onderzochte tijdsperiode maar 2 tweets getweet en 6 tweets geretweet. Hetzelfde geldt voor Thierry Aartsen (VVD), die bijna een jaar actief is in de Tweede Kamer en maar 1 tweet heeft getweet en niets heeft geretweet. Dit in tegenstelling tot Martin Bosma (PVV), die al 12 jaar actief is in de Tweede Kamer en 29 tweets heeft getweet en 126 tweets heeft geretweet. Echter, er zijn ook meer ervaren Tweede Kamerleden die vrijwel niks hebben getweet en geretweet en zo zijn er ook nieuwe Tweede Kamerleden die meer hebben getweet en geretweet dan de meer ervaren Tweede Kamerleden. Het model laat dan ook zien dat er geen statistisch significant verband is tussen de senioriteit van Tweede Kamerleden en de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden. Doordat de significantiewaarde van 0,291 groter is dan 0,05, wordt de opgezette hypothese (H4) verworpen. Heitshusen et al. (2005), Lassen en Brown (2011), Umit (2017b), en Vergeer en Hermans (2013) gaven aan dat senioriteit een invloed heeft op de Twitteractiviteit van parlementsleden. Zij gaven allen aan dat meer ervaren parlementsleden minder actief zijn op Twitter dan nieuwe parlementsleden. Echter, dit geldt niet voor Tweede Kamerleden. Er is geen significant verband tussen de senioriteit van Tweede Kamerleden en de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden. Wel geeft het model aan dat de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden afneemt met 0,85 als een Tweede Kamerlid een jaar langer in de Tweede Kamer zit.

De verwachting van partijgrootte (H5) was dat parlementsleden van grotere partijen minder actief zouden zijn op Twitter dan parlementsleden van kleinere partijen. Doordat kleinere partijen minder financiële middelen hebben voor persoonlijke websites, richten zij zich meer op de gratis sociale media zoals Twitter. Het model laat zien dat er geen statistisch significant verband is tussen partijgrootte en de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden. Wel laat het model zien dat de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden toeneemt met 1,2 als de partij 1 zetel erbij krijgt. Echter, gedurende de onderzochte tijdsperiode was er geen duidelijk verschil te zien tussen de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden van kleinere partijen en Tweede Kamerleden van grotere partijen. Zowel bij grote partijen als bij kleine partijen waren er Tweede Kamerleden die erg actief waren op Twitter en Tweede Kamerleden die vrijwel niet actief waren op Twitter. Zo heeft Martin van Rooijen (50PLUS) 45 tweets getweet en 34 tweets geretweet, terwijl Selcuk Öztürk (DENK) niets heeft getweet en 3 tweets heeft geretweet. Dit is terug te zien in het gemiddelde aantal tweets en retweets van Tweede Kamerleden per partij.

Het gemiddelde aantal tweets en retweets van 50PLUS is 55,3, terwijl dat voor DENK 8 is. Hetzelfde geldt voor de grotere partijen. Het gemiddelde aantal tweets en retweets van Tweede Kamerleden van de VVD is 16,9, terwijl dat voor Tweede Kamerleden van de PVV 56 is. Zowel de resultaten van het onderzoek van Umit (2017b) als van Gibson en McAllister (2015) gaat in dit onderzoek niet op. Er is geen statistisch significant verband tussen partijgrootte en de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden.

Van de afhankelijke variabele leeftijd zijn dummy variabelen gemaakt, waar de leeftijdscategorie 25-34 de referentiecategorie is. De verwachting van de onafhankelijke variabele leeftijd (H6) was dat jongere parlementsleden actiever op Twitter zijn dan oudere parlementsleden. Jongere parlementsleden zijn over het algemeen meer verweven met de nieuwe media dan oudere parlementsleden. Daarnaast stellen de jongere parlementsleden zich open voor alle mogelijke communicatiemiddelen om hun politieke support te vergroten. Kijkend naar de onderzochte tijdsperiode, is het gemiddelde van het aantal tweets en retweets van de Tweede Kamerleden in de leeftijdscategorie 25-34 26,73, voor de leeftijdscategorie 35-44 is het 24,04, voor de leeftijdscategorie 45-54 is het 21,8, voor de leeftijdscategorie 55-65 37,81 en voor de leeftijdscategorie 65+ is het 47,67. Uit deze gemiddeldes kan al afgeleid worden dat jongere Tweede Kamerleden niet actiever zijn op Twitter dan oudere Tweede Kamerleden. Als het jongste Tweede Kamerlid (Rens Raemakers (VVD), 28 jaar) vergeleken wordt met het oudste Tweede Kamerlid (Martin van Rooijen (50PLUS), 76 jaar), is er een duidelijk verschil in de Twitteractiviteit te zien. Martin van Rooijen heeft in de onderzochte tijdsperiode 45 tweets getweet en 34 tweets geretweet. Rens Raemakers heeft maar 20 tweets getweet en 18 tweets geretweet. Het model gaat dan ook tegen de verwachting in die uit de literatuur is opgesteld. Het model laat zien dat er enkel bij de leeftijdscategorie 55-64 een statistisch significant verband is. Daarnaast laat het model zien dat Tweede Kamerleden van de leeftijdscategorieën 35-44, 45-54, 55-64, en 65+ meer Twitteractiviteit hebben dan Tweede Kamerleden van de leeftijdscategorie 25-34. Ondanks dat Peterson (2012) en Vergeer en Hermans (2013) aantoonde dat jongere parlementsleden actiever zijn op Twitter dan oudere parlementsleden, is dit niet het geval voor Tweede Kamerleden. Er is geen statistisch significant verband tussen leeftijd en de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden.

De verwachting voor geslacht (H7) was dat vrouwelijke parlementsleden actiever op Twitter zijn dan mannelijke parlementsleden. Zij zouden actiever zijn op Twitter omdat zij het idee kunnen hebben dat zij als minder geschikt worden gezien om leiding te geven. Voor vrouwelijke Tweede Kamerleden geldt niet dat zij actiever zijn op Twitter dan de mannelijke Tweede Kamerleden. Vrouwelijke Tweede Kamerleden hebben gemiddeld 21 tweets getweet

en geretweet. Dit in tegenstelling tot mannen, die 29 tweets hebben getweet en geretweet. Het model laat zien dat er geen statistisch significant verband is tussen geslacht en de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden. Vergeer en Hermans (2013) gaven aan dat geslacht geen invloed heeft op de Twitteractiviteit van parlementsleden. Hemphill et al. (2013) vond echter wel een significant verschil, maar gaf aan dat mannelijke parlementsleden actiever zijn op Twitter. Uit het onderzoek van Lilleker (2011) kwam dat vrouwelijke parlementsleden juist actiever zijn op Twitter. Uit het model van dit onderzoek komt, net zoals uit het onderzoek van Vergeer en Hermans, dat er geen statistisch significant verschil is in de Twitteractiviteit van mannelijke Tweede Kamerleden en vrouwelijke Tweede Kamerleden.

Tabel 3. Lineair regressiemodel van het aantal tweets en retweets van Tweede Kamerleden

	Model 1	Model 2	Model 3
(Constante)	10,57 (22,90)	13,16 (12,11)	-2,56 (16,42)
Partijideologie	-0,05 (0,20)	-0,28** (0,11)	0,23 (0,14)
Populisme	28,20*** (7,21)	4,42 (3,82)	23,78*** (5,17)
Electorale (on)zekerheid	-10,32 (6,44)	-5,32 (3,41)	-5,00 (4,62)
Senioriteit	-0,85 (0,80)	-0,26 (0,42)	-0,59 (0,58)
Partijgrootte	1,20 (7,50)	3,23 (3,97)	-2,04 (5,37)
Geslacht	-8,90 (6,05)	-2,27 (3,20)	-6,63 (4,34)
Leeftijd (Ref. = leeftijdscategorie 25-34)			
Leeftijdscategorie 35-44	6,01 (9,89)	-3,95 (5,23)	9,96 (7,09)
Leeftijdscategorie 45-54	11,18 (10,77)	0,46 (5,70)	10,72 (7,72)
Leeftijdscategorie 55-64	25,56* (11,98)	2,98 (6,34)	22,58* (8,59)
Leeftijdscategorie 65+	21,94 (16,35)	12,96 (8,65)	8,98 (11,72)
R ²	0,166	0,119	0,206
Adj. R ²	0,103	0,053	0,146
N	144	144	144

*Noot: OLS-regressiecoëfficiënten met standaardfouten tussen haakjes. *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$*

Conclusie

Het hoofddoel van het onderzoek was om te verklaren welke achtergrondkenmerken van Tweede Kamerleden ervoor zorgen dat zij actief zijn op Twitter. Vanuit het debat rondom Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden zijn de factoren partijideologie, populisme, electorale (on)zekerheid, senioriteit, partijgrootte, leeftijd, en geslacht naar voren gekomen als belangrijke factoren die de Twitteractiviteit van parlementsleden kunnen beïnvloeden. Het onderzoek naar de achtergrondkenmerken van Nederlandse politieke twitteraars laat in vergelijking met de besproken (inter)nationale onderzoeken een tegenstrijdig resultaat zien. Enkel populisme heeft een statistisch significant verband met de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden. Tweede Kamerleden van populistische partijen communiceren dus op een meer actieve manier met hun kiezers dan Tweede Kamerleden van niet-populistische partijen. Zij proberen via de nieuwe media de oude traditionele media te omzeilen, zodat ze hun achterban kunnen aanspreken zonder bemiddeling van journalisten. De resultaten van de scriptie komen dus overeen met de resultaten van de onderzoeken van Caiani en Parenti (2009) en Gibson en McAllister (2015). Met vervolgonderzoek kan de inhoud van de tweets van populistische Tweede Kamerleden geanalyseerd worden, zodat duidelijk wordt waar de Tweede Kamerleden van populistische partijen over tweeten en retweeten. De directe vorm van communicatie blijkt voor hen erg belangrijk te zijn, maar het is nog onduidelijk of ze met de grote hoeveelheid aan tweets en retweets ook daadwerkelijk hun achterban willen aanspreken over politieke gerelateerde onderwerpen. De andere factoren hebben geen effect op de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden. Enkel partijideologie heeft een statistisch significant verband met het aantal tweets van Tweede Kamerleden. De resultaten van de besproken onderzoeken komen niet overeen met de resultaten van de scriptie. Twitteractiviteit is niet afhankelijk van de partijideologie, electorale (on)zekerheid, senioriteit, partijgrootte, leeftijd, of geslacht.

De toenemende Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden kan deuren openen naar meer politieke betrokkenheid bij burgers. Politieke partijen worden vaak bekritiseerd voor de steeds verdere verwijdering van de maatschappij. Door de lage kosten van Twitter is het voor burgers makkelijk om politieke informatie en meningen te verzamelen en uit te wisselen. Dit zou de politieke discussie en interesse onder de burgers kunnen bevorderen. De democratische

legitimiteit van een parlement kan verhoogd worden door de toenemende politieke betrokkenheid en politieke discussie onder burgers. Het democratische gehalte van een parlement kan voortbestaan als er meer burgers betrokken zijn bij het politieke proces.

Naast de voordelen die Twitter kan bieden voor het democratische gehalte van een parlement, biedt het voor de parlementsleden zelf ook veel voordelen. Twitter als sociaalnetwerksite wordt zowel tijdens als buiten de verkiezingscampagnes door parlementsleden ingezet. Het actief gebruik maken van Twitter door parlementsleden kan leiden tot meer voorkeursstemmen. Het hebben van sociale media heeft een positief verband met het aantal stemmen dat een parlements lid krijgt na de verkiezingen.

Twitter kan dus een belangrijke rol spelen in het verhogen van het democratische gehalte van de Tweede Kamer. Ondanks dat populisme als enige een invloed heeft op de Twitteractiviteit van Tweede Kamerleden, wordt Twitter door Tweede Kamerleden wel actief gebruikt. Met een totaal van 1708 tweets en 2122 retweets binnen de onderzochte tijdsperiode, kan er geconcludeerd worden dat Tweede Kamerleden actief gebruik maken van Twitter. Doordat de tweets van Tweede Kamerleden op elk moment gevolgd kunnen worden, kunnen burgers meer betrokken raken bij de politieke partijen, Tweede Kamerleden, en politieke debatten. Het democratische gehalte van het Nederlandse parlement kan door een sociaal medium van lage kosten verhoogd worden.

Literatuurlijst

Abts, K., & van Kessel, S. (2015). Populism. In: Wright JD (ed.) *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*. Oxford: Elsevier, pp. 609-612.

Ausserhofer, J., & Maireder, A. (2013). National Politics on Twitter: Structures and topics of a networked public sphere. *Information. Communication & Society*, 16(3): 291–314.

Caiani, M., & Parenti, L. (2009). The Dark Side of the Web: Italian Right-Wing Extremist Groups and the Internet. *South European Society and Politics*, 14(3): 273-294.

Cormack, L. (2016). Gender and Vote Revelation Strategy in the United States Congress. *Journal of Gender Studies*, 25: 626–640.

Field, A. (2009). *Discovering Statistics Using SPSS*. 3rd Edition, Sage Publications Ltd., London.

Gerring J. (2011). *The Case Study: What it is and What it Does*. The Oxford Handbook of Political Science. doi: 10.1093/oxfordhb/9780199604456.013.0051.

- Gibson, R., & McAllister, I. (2015). Normalising or Equalising Party Competition? Assessing the Impact of the Web on Election Campaigning. *Political Studies*, 63(3): 529–547.
- Graham, T., Jackson, D., & Broersma, M. (2014). New platform, old habits? Candidates' use of Twitter during the 2010 British and Dutch General election campaigns. *New Media & Society*, 18(5): 765-783.
- Heitshusen, V., Young, G., & Wood, D. M. (2005). Electoral Context and MP Constituency Focus in Australia, Canada, Ireland, New Zealand, and the United Kingdom. *American Journal of Political Science*, 49(1): 32–45.
- Hemphill, L., Otterbacher, J., & Shapiro, M. A. (2013). What's Congress Doing on Twitter? In Bruckman, A., Counts, S., Lampe, C. & Terveen, L. (eds) *Proceedings of the 2013 Conference on Computer Supported Cooperative Work*, New York, ACM, pp. 877-886.
- Jackson, N., & Lilleker, D. (2011). Microblogging, Constituency Service and Impression Management: UK MPs and the Use of Twitter. *The Journal of Legislative Studies*, 17(1): 86–105.
- Jungherr, A. (2014). *Twitter in politics: A comprehensive literature review*. Social Science Research Network. doi:10.2139/ssrn.2402443.
- Kiesraad. (z.d.) Definitieve kandidatenlijsten Tweede Kamerverkiezing 2017. Geraadpleegd op: <https://www.kiesraad.nl/adviezen-en-publicaties/rapporten/2017/2/definitieve-kandidatenlijsten-tk-2017/definitieve-kandidatenlijsten-tk-2017>
- Klein, E., & Umit, R. (2016). The electoral connection of ministerial selection in the UK. *The Journal of Legislative Studies*, 22: 276–294.
- Kruikemeier, S., van Noort, G., Vliegenthart, R., & de Vreese, C. (2015). Nederlandse politici op Twitter: wie, waarover, wanneer en met welk effect? *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 43(1): 4-22.
- Lassen, D. S., & Brown, A. R. (2011). Twitter: The Electoral Connection? *Social Science Computer Review*, 29(4): 419–436.
- Lucardie, P., & Voerman, G. (2011). The Netherlands. *European Journal of Political Research*, 50: 1070-1076.
- Nuernbergk, C., & Conrad J. (2016). Conversations and Campaign Dynamics in a Hybrid Media Environment: Use of Twitter by Members of the German Bundestag. *Social Media + Society*, 2(1): 1-14.
- Parlement. (z.d.). Leeftijd Tweede Kamerleden. Geraadpleegd op: https://www.parlement.com/id/vkc5c700vmw0/leeftijd_tweede_kamerleden
- Parlement. (z.d.). Huidige vrouwelijke Tweede Kamerleden. Geraadpleegd op: https://www.parlement.com/id/vh8lnhrsr2z3/huidige_vrouwelijke_tweede_kamerleden

- Peterson, R. D. (2012). To Tweet or not to Tweet: Exploring the Determinants of Early Adoption of Twitter by House Members in the 111th Congress. *The Social Science Journal*, 49(4): 430–438.
- Scherpereel, J. A., & Wohlgemuth, A. J. L. (2018). Does Institutional Setting Affect Legislators' Use of Twitter? *Policy & Internet*, 10(1): 43-60.
- Small, T. A. (2010). Canadian politics in 140 characters: party politics in the Twittersverse. *Canadian Parliamentary Review*, 33(3): 39-45.
- Spierings, N. & Jacobs, K. (2014). Getting personal? The impact of social media on preferential voting. *Political Behavior*, 36(1): 215-234.
- Spierings, N., & Jacobs, K. (2019). Political parties and social media campaigning: A qualitative comparative analysis of parties' professional Facebook and Twitter use in the 2010 and 2012 Dutch elections. *Acta Politica*, 54: 145-173.
- Sudulich, L. (2009). *Do ethos, ideology, country and electoral strength make a difference in cyberspace?* Testing an explanatory model of parties' websites. Paper presented to ECPR Joint Research Workshops, Lisbon.
- Tweede Kamer der Staten-Generaal (z.d.). Alle Kamerleden. Geraadpleegd op: <https://www.tweedekamer.nl/kamerleden-en-commissies/alle-kamerleden>
- Umit, R. (2017a). Communication of EU Affairs: An Analysis of Legislative Behaviour on Twitter. *The Journal of Legislative Studies*, 23(1): 93-124.
- Umit, R. (2017b). With Happiness and Glory, from your MP: The Use of E-Newsletters in the UK Parliaments. *Parliamentary Affairs*, 70(4): 759-779.
- Van de Wiel, C. (2017, 24 februari). Hoe Wilders via Twitter de revolutie voorbereidt. Geraadpleegd op: <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/02/24/hoe-wilders-via-twitter-de-revolutie-voorbereidt-6975794-a1547658>
- Vergeer, M., & Hermans, L. (2013). Campaigning on Twitter: microblogging and online social networking as campaign tools in the 2010 general elections in the Netherlands. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 18(4): 399–419.
- Vergeer, M., Hermans, L. & Cunha, C. (2013). Web campaigning in the 2009 European parliament elections: A cross-national comparative analysis. *New Media & Society*, 15(1): 128-148.
- Voerman, G., & Boogers, M. (2008). Netherlands: digital campaigning in the 2002 and 2003 parliamentary elections. In *Making a Difference: A Comparative View of the Role of the Internet in Election politics*: 197-215.
- Ward, S., Lusoli, W., & Gibson, R. (2007). Australian MPs and the Internet: Avoiding the Digital Age? *Australian Journal of Public Administration*, 66(2): 210-222.

